

**TIBBIYOT OLIYGOHLARINING "TIBBIY BIOLOGIYA" YO'NALISHI TALABALARI UCHUN
O'QITILISHI LOZIM BO'LGAN FANLAR SHARXI**

Sharapova Dildora Baxtiyarovna

TTA "Pedagogika va psixologiya" kafedrasida o'qituvchisi

Nazirov Javohirbek Shukurullo o'g'li

TTA "Tibbiy biologiya" yo'nalishi 2-kurs talabasi

Xamidova Muborak Ikrom qizi

TTA "Tibbiy biologiya" yo'nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya: *Maqola tibbiyot universitetida rus tilini chet tili sifatida o'qitishning o'ziga xos xususiyatlariga bag'ishlangan. Maqola filologiya bo'lmagan oliy o'quv yurtlarining rus tilini chet tili sifatidagi o'qituvchilari, shuningdek, o'z nutqini mustaqil ravishda yaxshilashni istagan tibbiyot oliy o'quv yurtlarining chet ellik talabalari uchun mo'ljallangan. Muallif tibbiyot oliy o'quv yurtlarining chet ellik talabalari uchun rus tili bo'yicha o'zining o'quv-uslubiy qo'llanmasini taqdim etadi va ta'limning ilg'or bosqichida chet ellik ma'ruzachilarning metaforik kompetentsiyasini shakllantirish zarurligiga e'tibor qaratadi.*

Kalit so'zlar: *o'quv qo'llanma, metaforik kompetentsiya, tibbiyot maktablari, haqiqiy matnlar.*

Аннотация. *Статья посвящена особенностям преподавания русского языка как иностранного в медицинском вузе. Статья предназначена для преподавателей русского языка как иностранного в нефилологических вузах, а также иностранных студентов медицинских вузов, желающих самостоятельно заниматься совершенствованием своей речи. Автор представляет своё учебно-методическое пособие по русскому языку для иностранных учащихся медицинских вузов и обращает внимание на необходимость формирования метафорической компетенции инофонов на продвинутом этапе обучения.*

Ключевые слова: *учебно-методическое пособие, метафорическая компетенция, медицинский вуз, аутентичные тексты.*

Abstract. *The article is devoted to the peculiarities of teaching Russian as a foreign language in a medical university. The article is intended for teachers of Russian as a foreign language in non-philological universities, as well as foreign students of medical universities who want to independently improve their speech. The author presents his educational and methodological manual on the Russian language for foreign students of medical universities and draws attention to the need to form the metaphorical competence of foreign speakers at an advanced stage of education.*

Keywords: *manual, metaphorical competence, medical university, authentic texts.*

KIRISH

Oliy o'quv yurtiga qabul qilinganda Rossiyadagi muassasa uchun rus tilini bilish chet ellik talaba darajasini baholashning zarur mezon mutaxassislikka tayyorgarlik. Tomonidan Rossiyaga kelganda, chet elliklar o'tishi kerak tayyorgarlik kursida o'qish va o'tish B1 darajasidagi imtihon (TORFL 1). Natijalarga ko'ra bu imtihonda ular birinchi bo'lib ro'yxatga olinadi yaxshi.

Oliy ma'lumot olish chet tili nufuzli hisoblanadi va yuksak intellektual darajasidan dalolat beradi talabaning qobiliyatlari. Biroq, qilish uchun chet tilida kasbni egallash, orasida ko'p qiyinchiliklarni yengib o'tish kerak yengish kerak bo'lgan asosiy narsalar til to'sig'i va tilni o'zlashtirish (in suhbatimiz doirasida ruscha sifatida xorijiy) yuqori darajada.

Chet elliklarning rus tiliga kirishi tibbiyot maktabi, keyinchalik hammasini o'rganadi rus tilidagi fanlar, xoh u biologiya bo'lsin, kimyo, fizika yoki anatomiya, gistologiya, fiziologiya va boshqalar. va boshqalar va klinik tekshiruvdan o'tadi Rossiya Federatsiyasining shifoxonalari va klinikalarida amaliyot. Boshliq professional muloqot tili o'qish yillari davomida ular shunday qiladilar rus tili. Chet ellik bo'lgan vaziyatda

o'rganilayotgan til mamlakatida joylashgan, afzalliklari juda ko'p ona tilida so'zlashuvchilar bilan o'zaro munosabatlar (hamkasblar, o'qituvchilar, xodimlar, begonalar odamlar va boshqalar), o'rganilayotgan muhitda bo'lish til, tadbirga qatnashish, mo'tadil ona tilida muloqot qilish va h.k.

O.E.ning maqolasida to'g'ri ta'kidlanganidek. Solyanik, rus tilidan dars beradi filologiya bo'lmagan universitetda chet elliklar bor beri uning o'ziga xos xususiyatlari

bunday talabalar "ruscha emas o'z-o'zidan maqsaddir" [9, 19-b.]. Bunday holda vaziyat, til vosita, yordamchi mutaxassislikni o'zlashtirish [o'sha yerda], strukturaviy element sifatida harakat qiladi ta'lim maydoni"

Ha, allaqachon tayyorgarlik kursida rus tilini o'rganadigan tibbiyot maktabi xorijiy elementlarni o'z ichiga oladi kasb-hunar ta'limi. Asosiy so'z birikmasi bilan birga majburiy minimum, talabalar kabi maxsus lug'atni o'rganish aorta, hujayra, teri, qon, fan, organizm, skelet va boshqalar. Asosiy darajani tugatgandan so'ng, o'quvchilar chuqurroq boshlaydilar ilmiy uslub bilan va parallel ravishda ishlash grammatik mavzular eng soddalarini o'rganadi tavsiflash uchun ilmiy loyihalar predmetning tarkibi, tuzilishi, maqsadi, vazifalari.

Masalan:

☐ Nima? (Im.p.) Nimaning bir qismidir? (R.p.)

- Golji majmuasi hayvonning bir qismidir hujayralar.

☐ Nima? (Im.p.) nimadan iborat? (R.p.)

-Skelet suyaklardan tashkil topgan.

☐ Nima? (Im.p.) nimani o'rganadi? (VP)

-Biologiya hayot va tirik organizmlarni o'rganadi.

☐ Nima? (Im.p.) bu nima? (TV)

-Tibbiyot nazariy va majmuidir amaliy ilmiy bilimlar

Ushbu maqola ko'rib chiqishga bag'ishlangan shakllantirish zarurligi haqidagi savol chet elliklarning metaforik kompetentsiyasi rus tilini o'rganishning ilg'or bosqichi

ta'limning tibbiy profili doirasida. maqola mazmunini umumiy ko'rib chiqish va tahlil qilish imkonini beradi muallifning o'quv va tibbiy qo'llanma va uni amaliy amalga oshirish natijalari. Materiallar va tadqiqot usullari. Doktor - Bu lingvoaktiv kasb, shuning uchun qachon chet elliklarni tayyorlash, bo'lajak shifokorlar, biri tayyorlash asosiy vazifadir ta'lim va kasbiy aloqa muhit: "... ko'nikma va ko'nikmalarga ega bo'lish, seminarlarda ishtirok etish uchun zarur; laboratoriya ishi, testlarni topshirish va imtihonlar..." [9, 19-bet]. Bundan tashqari, va "Rossiya shifoxonalarida stajirovka tilni bilmasdan turib olib borilishi mumkin emas". Bunda bevosita muloqot orqali doimiy ravishda chet ellik ma'ruzachilar tirik, moslashtirilmagan, to'yingan haqiqiy nutq barcha adabiy uslublarning elementlari va bilan birga mavzular adabiy bo'lmagan elementlarni o'z ichiga oladi til, badiiy ifoda vositalari va frazeologik birliklar. Bularning barchasi birinchi gözenekler ba'zi rad sabab bo'lishi mumkin engish mumkin bo'lgan talabalar, rus tili darslarida bo'lsa chet ellik talabalar bilan allaqachon ishlagan haqiqiy materiallar va chizilgan tilning majoziy komponentiga e'tibor umumiy va ayniqsa nutq

Eng samarali va eng samaralilaridan biri chet elliklarni tayyorlashning samarali usullari ta'lim va kasbiy nutq faoliyati haqiqiy bilan ishlash mumkin biotibbiy materiallar orientatsiya, ya'ni ommabop fan bilan og'zaki va yozma matnlar. Atrofdan

shunga o'xshash matnlar ketma-ket tuzilishi mumkin o'rganilgan narsalarni mustahkamlash uchun amaliy mashg'ulotlar grammatik mavzular, shuningdek, amaliy ko'nikmalar og'zaki va yozma nutq. Haqida batafsil xorijiy auditoriyada ilmiy-ommabop matnlardan foydalanishning afzalliklari maqolasida belgilangan "Rus tilidagi sinfda ilmiy-ommabop matnlar bilan ishlash til chet tili sifatida (B1 darajasi)" [3, 17-bet], bu erda muallif hissa qo'shadigan omillarni sanab o'tadi rus tili uslubi bilan muvaffaqiyatli tanishish til. Bundan tashqari, ko'nikmalarga e'tibor qaratish lozim turli uslubdagi matnlar bilan ishlash, qobiliyat lingvistik vositalar bilan bemalol ishlash - egalik qilishning majburiy talabi mutaxassis uchun chet tili tibbiy profil"

Bundan tashqari, bu turdagi misol authentic bilan keng ko'lamli ish shakllantirishga qaratilgan materiallar Qozon pedagogika jurnali №4,2022 119 chet ellik ma'ruzachilarning metaforik kompetentsiyasi va birgalikda tilni yaxshilash uchun, kommunikativ va professional kompetentsiyalar mualliflik huquqi uchun imtiyozdir "Metaforik kompetentsiyani shakllantirish rus tilini chet tili sifatida o'rgatishda: Chet tili sifatida rus tili bo'yicha o'quv-metodik qo'llanma (daraja B1-B2)" Ushbu o'quv yordami 1-2 sinfda rus tilini biladigan xorijiy tibbiyot talabalari uchun mo'ljallangan. Sertifikatlash darajalari, o'qituvchilar, aspirantlar, shuningdek, qiziqqan har bir kishi obrazli tafakkurni shakllantirish masalalari va obrazli nutqni rivojlantirishga qaratilgan. Grantning maqsadi metaforalardan foydalanish haqidagi bilimlari aloqaning professional muhitidagi analogiyalar va tibbiy mutaxassisni shakllantirish uchun sharoit yaratishdan iborat. Talabalarning bilim darajasini

diagnostika qilish turli metod va metodikalar orqali hamda ko'rgazmali materiallarni jalb maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdusamatov, H., & QURBANOVA, M. (2022). Some social and psychological advice for families who have been destroyed. In Conference Zone (pp. 22-24).
2. Abdusamatov, X. NIKOH DAN TASHQARI MUNOSABATLARNING YUZAGA KYELISHINING AYRIM IJTIMOY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.
3. Dilbar, M., Lochin, R., Ruxsora, K., & Khasanboy, A. (2019). The Relationship of the Level of Need for Communication with the Style Features of the Education Manager in Uzbekistan. International Journal of Engineering and Advanced Technology, 9(1), 4611-4618.
4. Абдусаматов, Х. СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ В СЕМЬЕ МИГРАНТОВ. ВЕСТНИК ИНТЕГРАТИВНОЙ ПСИХОЛОГИИ, 17.
5. Абдусаматов, Х. У. (2022). ХОРИЖ ОЛИМЛАРИ ТОМОНИДАН МИГРАНТ ОИЛАЛАРНИ ЎРГАНИЛГАНЛИГИ. Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS), 2(2), 254-257.
6. Шамсиев, Ў., & Абдусаматов, Х. (2022). ДАСТЛАБКИ МУЛОҚОТ–ШАХС ШАКЛЛАНИШИНИНГ АСОСИ. Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS), 2(2), 202-207.
7. Baxtiyarovna, S. D. B. D., & Orifjonovna, Q. H. (2022). KASB TA'LIM METODIKASINING ZAMONAVIY METODLARI. Scientific Impulse, 1(3), 417-420.
8. Baxtiyarovna, S. D., & Shukurullo ogli, N. J. (2022). TIBBIYOT XODIMLARINING HISSIY-EMOTSIONAL XUSUSIYATLARI. Scientific Impulse, 1(3), 439-443.
9. Karimovna, N. Y. (2023). COGNITIVE DISORDERS. American Journal of Interdisciplinary Research and Development, 12, 126-131.
10. Ахмедова, М. Т., & Нарметова, Ю. К. (2022). “МУОШАРАТ ОДОБИ” ОРҚАЛИ ЎҚУВЧИЛАРДА УСТОЗ-ШОГИРД МУНОСАБАТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 2(5), 336-340.
11. Akhmedova, M. T., Narmetova, Y. K., Nurmatova, I. T., & Malikova, D. U. K. (2022). Communicative Competence Formation in Future Teachers Based on an Integrated Approach. International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding, 9(4), 54-60.
12. Zarnigor, N. (2022). RAHBAR PSIXOLOGIYASI VA UNING MEHNATIGA QO'YILADIGAN TALABLAR. INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM, 2(24), 121-125.

13. Назарова, З. (2023). ПСИХОСОМАТИК КАСАЛЛИКЛАРДА ПСИХОКОРРЕКСИЯ ВА ПСИХОПРОФИЛАКТИКА УСУЛЛАРИ. Новости образования: исследование в XXI веке, 1(6), 268-272.
14. Olimjonova, Z. B. Q. (2022). МАКТАБГАЧА ТА’ЛИМ YOSHIDAGI BOLALAR EMOTSIONAL SOHASI PSIXOFIZIOLOGIYASINING ASOSIY XUSUSIYATLARI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(5), 311-315.